

Økt kunnskap om leselæring og lesevansker

Leva Sprugevica

forsvarte 6. juni 2003 sin avhandling *The impact of enabling skills on early reading acquisition* for dr. philos.-graden ved Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen.

Avhandlingen retter søkelyset på den innvirkning ulike kognitiv-lingvistiske faktorer har på begynnerundervisningen i lesing. Den består av tre eksperimentelle studier som undersøker i hvilken grad faktorer som fonemisk bevissthet, korttidsminne og ferdighet til hurtig å benevne objekter virker inn på leselæringen og leseutviklingen. Fonemisk bevissthet er evnen til å finne hvilke språklyder et ord består av.

De latviske barna som deltok i undersøkelsen ble testet flere ganger, første gang mens de gikk i barnehagen. Deretter ble de fulgt opp med regelmessig testing over en toårsperiode. Resultatene i avhandlingen gir støtte til tidligere forskning som viser at ferdighet i fonemisk bevissthet spiller en avgjørende rolle for å lykkes i den første leseopplæringen. De eksperimentelle studiene viser også at fonologisk bevissthet målt mens barna gikk i barnehage, kan forutsi fremtidig leseferdighet ett til to år senere. Fonemisk bevissthet er ikke bare viktig i forbindelse med tilegnelse av god ordlesingsferdighet, men data i avhandlingen viser at fonemisk bevissthet også har en direkte innvirkning på leseforståelsen.

Forskningen som er utført gir økt innsikt i hvilken betydning kognitiv-lingvistiske faktorer har for tidlig leselæring, og gir økt kunnskap om effektive tiltak for å forebygge og avhjelpe lesevansker.